

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ
ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร
Factors influencing Personal Financial Planning for retirement of central
personnel of Thai customs department

ธันนธร ปาละกุล
สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ

Thanuntorn Palakul
E-mail: rain_bow_5372@hotmail.com
Department of Finance and Banking, Master of Business Administration,
Ramkhamhaeng University, Thailand.
Corresponding author

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน 2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจที่สัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ และ 3. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 435 ตัวอย่าง เครื่องมือในการใช้รวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิธีการทดสอบทางสถิติที่ใช้ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย และสถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 240 คน เพศชาย 195 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี

ข้อมูลด้านปัจจัยที่มีสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรส่วนกลาง กรมศุลกากร พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ในด้านการออมและการลงทุน และการบริหารความเสี่ยงและการประกันชีวิตสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ส่วนปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ในด้านทัศนคติต่อการวางแผนการเงิน พฤติกรรมการออม และการใช้จ่ายประจำวันสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ

คำสำคัญ: การวางแผนการเงินส่วนบุคคล; ความรู้ความเข้าใจ; รูปแบบการดำเนินชีวิต

Abstract

This study aimed to study the personal factors, knowledge factors and lifestyle factors influencing personal financial planning for retirement of central personnel of Thai customs department. Researcher assigned the representative sample is total 435 sample by using questionnaire. Statistical tests used percentage, standard deviation, mean and Pearson's simple correlation statistics and processing by Statistical Package for the Social Sciences (SPSS)

The result of study indicated that the sample consisted of 240 females and 195 males, the most aged are between 21-30 years old with bachelor's degree and 1-5-year work experience.

Factors relating personal financial planning for retirement among central personnel of Thai customs department. We founded that knowledge factors in term of saving and investment including risk management and life insurance are related to the personal financial planning for retirement. In addition to lifestyle factors in term of attitude towards financial planning, saving behavior and daily spending are related to the personal financial planning for retirement.

Keywords: Personal financial planning; Knowledge and understanding; Lifestyle

1. บทนำ

ในชีวิตประจำวันต่าง ๆ ของเรานั้น ล้วนเกี่ยวข้องกับเงินทั้งสิ้น เช่น ค่าเดินทางไปทำงาน ค่ารับประทานอาหารในมื้อต่าง ๆ เราใช้ชีวิตทำงาน เก็บเงินจนถึงวัยเกษียณอายุ และใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามอัตภาพหลังเกษียณอายุไปอีกหลายปี ในยุคปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีด้านการแพทย์และการสาธารณสุขนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผู้คนมีอายุขัยยาวนานขึ้น ชีวิตหลังอายุเกษียณจึงเป็นช่วงเวลาที่ยุคนต่างโหยหาเพราะต้องการหยุดพักจากการทำงานมาหลายปี ดังนั้น เราจึงควรมีเงินเก็บสำรองไว้ใช้จ่ายอย่างสุขสบายหลังเกษียณอายุ

วัยเกษียณอายุเป็นที่เข้าใจโดยทั่วกันว่าเป็นคนที่อายุ 60 ปีขึ้นไป หรือก็คือ บุคคลหนึ่งที่มีอายุอยู่ในวัยที่จะออกจากการทำงาน และเริ่มใช้สิทธิประกันสังคม หรือเข้าถึงเงินออม จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า 5 อันดับแรกของจังหวัดที่มีผู้สูงอายุมากที่สุดของประเทศไทย ปี 2563 ได้แก่ 1.กรุงเทพมหานคร 2.นครราชสีมา 3.เชียงใหม่ 4.ขอนแก่น 5.อุบลราชธานี จากผลสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2560 พบว่า ประเทศไทยใกล้เข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ ผู้สูงอายุหรือผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง โดยในปี 2537 คิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งประเทศ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.7 ในปี 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) บุคคลวัยเกษียณอายุส่วนมากจะไม่มีรายได้ แต่ยังคงมีรายจ่ายอยู่ ซึ่งรายจ่ายหลัก ๆ ส่วนมากมักจะเป็นค่ารักษาพยาบาล

ถึงแม้ว่าคนที่อายุ 60 ปีขึ้นไป จะได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือเบี้ยยังชีพคนชรา ซึ่งเป็นเงินช่วยเหลือที่ภาครัฐจัดสรรไว้ให้กับผู้สูงอายุ เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย โดยเกณฑ์การได้รับคือ ช่วงอายุ 60-69 ปี ได้รับเงิน 600 บาทต่อเดือน ช่วงอายุ 70-79 ปี ได้รับเงิน 700 บาทต่อเดือน ช่วงอายุ 80-89 ปี ได้รับเงิน 800 บาทต่อเดือน และช่วงอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเงิน 1,000 บาท ต่อเดือน (สำนักงานประกันสังคม, 2564) แต่จำนวนเงินเพียงเท่านี้ก็อาจจะไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะวางแผนการเงินในช่วงเวลาทำงานและควรรอเงินเพื่อเก็บสำรองเงินไว้ใช้ในวัยเกษียณอายุได้อย่างเหมาะสม

จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไตรมาสที่ 4 ปี 2563 สำรวจเรื่องการออมเงินภาคครัวเรือน เมื่อเปรียบเทียบการออมในระยะเวลา 5 ปี คือ ปี 2559 - 2563 พบว่าจำนวนครัวเรือนที่มีการออม มีแนวโน้มสูงขึ้น ในปี 2559 มีสัดส่วนการออมอยู่ที่ 66.7% ปี 2561 มีสัดส่วนการออมอยู่ที่ 72.9% และปี 2563 มีสัดส่วนการออมอยู่ที่ 74.1% วัตถุประสงค์หลักของการเก็บออมเพื่อใช้จ่ายในยามชรา หรือเกษียณอายุ คิดเป็น 42.8% รองลงมาคือ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือเจ็บป่วย คิดเป็น 33.8 % โดยวิธีที่ครัวเรือนเลือกใช้ในการเก็บออมเงิน เป็นเงินสดสูงสุดถึงร้อยละ 75.4 รองลงมาคือ เก็บเงินในบัญชีที่เปิดไว้เพื่อออมเงินโดยเฉพาะร้อยละ 54.5 ในขณะที่ยังมีครัวเรือนที่ไม่ได้มีการออมอย่างจริงจังจังก้อร้อยละ 21.0 ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่มากพอสมควร

การวางแผนการเงินมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยให้บุคคลบริหารและวางแผนทางการเงินเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในอนาคต ในงานวิจัยครั้งนี้ เรามุ่งประเด็นไปที่คนที่ทำงานในหน่วยงานราชการ ซึ่งข้อดีของการทำงานราชการคือ ได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งเป็นระบบจ่ายตรงจากกรมบัญชีกลาง ได้รับเงินเดือนมั่นคง ไม่ว่าจะเกิดสถานการณ์ใดๆ ก็ตาม เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ได้รับเงินบำเหน็จบำนาญไว้ใช้จ่ายยามเกษียณอายุ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรที่ทำงานในหน่วยงานราชการ โดยใช้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา คือ บุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร เขตคลองเตย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจที่สัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร เขตคลองเตย
3. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร เขตคลองเตย
4. เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดการวางแผนที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร
2. ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร

3. ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร

4. ขอบเขตการวิจัย

- ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร ในตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2. ศึกษาเนื้อหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร

3. ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตอันส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร

- ขอบเขตด้านพื้นที่

กรมศุลกากรส่วนกลาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

- ขอบเขตด้านประชากร

บุคลากรกรมศุลกากร ในหน่วยงานส่วนกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 435 คน

- ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนกันยายน - ธันวาคม 2564 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

5. ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการเกษียณอายุ

คำว่า “เกษียณ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีความหมายว่า สิ้นไป ซึ่งใช้เกี่ยวกับการกำหนดอายุ เช่น เกษียณอายุราชการ ก็จะมีหมายถึงการสิ้นกำหนดเวลารับราชการหรือการทำงาน มักจะกำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ ต้องเกษียณอายุจากการทำงาน เพื่อได้พักผ่อนอย่างสุขสบาย

วิจิตร บุญยะโทตระ (2534) กล่าวว่า การเกษียณอายุคือการถดถอย การออกจากสังคม หรือการยุติของผู้ร่วมงานที่เคยทำงานกันเป็นกลุ่มเป็นทีม เมื่อถึงวาระของการเกษียณอายุทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายมิติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อไม่ทางใดก็ทางหนึ่งของผู้ที่เกษียณอายุ รวมทั้ง ครอบครัวผู้เกษียณอายุ ทั้งด้านสุขภาพกาย และสภาพจิตใจ ส่วนมากของการเกษียณอายุนั้นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่มีการเสื่อมโทรมของสมรรถภาพและเซลล์ต่าง ๆ จะลดลงไปตามอายุที่เพิ่มขึ้น

สุเทพ พูลสวัสดิ์ (2550) ได้ให้ความหมายของ การเกษียณอายุราชการว่า เป็นการที่ข้าราชการต้องออกจากราชการเมื่อมีอายุครบกำหนดตามที่ กฎหมายประกาศไว้ ซึ่งผู้ที่เกษียณอายุจะได้รับสิ่งตอบแทนคือเงินบำเหน็จหรือบำนาญ

พรชัย เอี่ยมขจรชัย (2554) ได้ให้ความหมายของการเกษียณอายุว่า เป็นการสิ้นสุดระยะเวลาในการทำงานซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยระบบราชการจะให้เกษียณอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ แต่อาจจะมีการต่อระยะเวลาการ

ทำงานออกไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งบุคคลที่เกษียณอายุสามารถทำงานในหน่วยงานอื่นหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวก็ย่อมได้

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน

Hallman & Rosenbloom (2000) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนการเงินนั้นคือการกำหนดเงินรวมที่สอดคล้องและนำไปปฏิบัติเพื่อให้ไปถึงจุดหมายทางการเงินของแต่ละคน ใจความของสาระสำคัญนี้คือการกำหนด การวางแผนการเงินให้สอดคล้องกับการเงินของบุคคลและอยู่ในพื้นฐานของเป้าหมายของบุคคลนั้น ๆ ส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือทางการเงินก่อนที่สำเร็จลุ้ล้งไปถึงเป้าหมายของการเงินทั้งหมด เช่น การซื้อประกันต่าง ๆ เงินปันผลจากหุ้น หรือการลงทุน สิ่งเหล่านี้จำเป็นสำหรับการวางแผนการเงินอย่างมาก

ณัฐพล นิมมานพัชรินทร์ (2549) กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล หมายถึง การค้นหาทางเลือกเพื่อสนับสนุนกระบวนการในการตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับปริมาณและเวลาของเงินทุน แหล่งของเงินทุน และการจัดสรรเงินทุนด้วยการกำหนดกิจกรรม วิธีการ เวลา และผู้รับผิดชอบประกอบการจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ทางการเงิน

สุขใจ น้ำพุด (2545) กล่าวว่า การบริหารการเงินส่วนบุคคล มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหลายสิ่งเป็นต้นว่า อาชีพ (Career Choice) รายได้ (Income) และวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล (Life Style) ฯลฯ โดยการเลือกอาชีพ (Career Choice) รายได้ (Income) ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ผู้ที่มีอาชีพดี มีรายได้สูง ก็ย่อมจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่หรูหราและสะดวกสบายมากกว่า ผู้ที่มีรายได้น้อย และเช่นเดียวกัน เขาก็ย่อมที่จะสามารถกำหนดเป้าหมายทางการเงิน (Financial Goals) ของตนให้สูงกว่าได้อีกด้วย

มนต์ทนา คงแก้ว และคณะ (2557) กล่าวถึง แนวคิดพื้นฐานในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. บริหารการเงินเพื่อป้องกันผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน (Security) ในแต่ละคนมีความเสี่ยงไม่เหมือนกันหรืออาจไม่เท่ากัน ซึ่งมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้การรับมือกับความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ความเสี่ยงจากการตกงาน ความเสี่ยงจาก อุบัติเหตุ เป็นต้น ดังนั้น การจัดการการเงินส่วนบุคคลควรจะมีเงินเก็บไว้ใช้จ่ายจำเป็น เพื่อความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต เช่น การทำประกันชีวิต การประกันสุขภาพ เป็นต้น

2. บริหารการเงินเพื่อความมั่นคงของชีวิต (Stability) คือการใช้จ่ายไม่เกินรายได้ที่ได้รับ ไม่ใช่จ่ายเกินความจำเป็นและไม่สร้างหนี้ที่ไม่ก่อเกิดรายได้ เช่น การซื้อสินค้าราคาแพงผ่านบัตรเครดิต โดยคิดว่าในอนาคตจะมีรายได้เพิ่มพอจ่ายคืนได้ ถือว่าเป็นการนำเงินออมในอนาคตมาใช้ล่วงหน้า ในทางตรงกันข้ามหากภาระหนี้สินที่มีอยู่เป็นหนี้สินที่จะก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต เช่น ซื้ออสังหาริมทรัพย์ ถือเป็นการลงทุนสำหรับ การบริหารการเงินเพื่อสร้างความมั่นคง สามารถทำได้โดย การทำงบประมาณรายจ่าย ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่ามียาไรได้เท่าใด ควรจะใช้จ่ายเท่าใดและควรจะมีเงินออมเท่าใด

3. บริหารการเงินเพื่อสร้างความมั่นคง (Growth) เมื่อสามารถบริหารการเงินให้มั่นคง เพื่อมีไว้ใช้จ่ายจำเป็น ได้แล้วก็สามารถนำเงินมาคิดสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตนเองได้ โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลงทุนในกองทุน ตราสารเงิน พันธบัตรรัฐบาล หุ้น กองทุนรวมประเภทต่างๆ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ในช่วงการลงทุนครั้งแรก ควรเริ่มลงทุนจากจำนวนเงินน้อยก่อนเพื่อประเมินว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใดแล้วค่อยเพิ่มขึ้น เพื่อความไม่ประมาท

4. การป้องกันและบริหารความมั่นคง (Protection and Management) หลังจากที่มีการลงทุนแล้วประสบความสำเร็จแล้ว สิ่งที่ต้องทำต่อไปก็คือ การรักษาระดับความมั่นคงให้คงอยู่ ต่อไปอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น หาที่ปรึกษาทางการเงินให้มาดูแลความมั่นคง การทำประกันอัคคีภัยสำหรับอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการออม

ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า ออม หมายถึง เก็บหอมรอมริบ เช่น ออมทรัพย์ ออมสิน ทฤษฎีการออมระบุว่า การออมหมายถึง รายได้สุทธิหลังหักภาษีเป็นส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายหรือการบริโภค (กฤตภาส เลิศสงคราม, 2555) ถ้ารายได้สุทธิอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การออมจะต่ำไปด้วย และการออมจะสูงขึ้นเมื่อรายได้สูงขึ้น เราสามารถเขียนสมการการออมได้ดังนี้

$$Y_d = C + S$$

โดย Y_d = รายได้สุทธิส่วนบุคคล

C = การใช้จ่ายอุปโภคบริโภค

S = การออม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคและการออม อาจเกิดจากรายได้สุทธิส่วนบุคคลหรือรายได้พึงใช้จ่ายสินทรัพย์ของผู้บริโภค การคาดการณ์ของผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยที่มาจากตัวผู้บริโภคเอง อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคม ส่วนของปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคและการออม ได้แก่ ค่านิยมทางสังคม อัตราเพิ่มของประชากร โครงสร้างอายุของประชากร เป็นต้น (เกษมศรี ปุชนีย์วงศ์, 2558)

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2540) ให้ความหมาย การออม หมายถึง การนำเงินออมไปลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์ตอบแทน ในขณะที่เงินออม หมายถึง ส่วนหนึ่งของรายได้ปัจจุบันที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภค หากแต่เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคต

ภราดร ปริตาคักดิ์ (2549) ให้ความหมาย การออม หมายถึง การกั้นเงินรายได้ส่วนหนึ่งเอาไว้โดยมิได้นำเงินรายได้ส่วนนี้ออกไปใช้จ่ายซื้อสินค้าหรือบริการในช่วงเวลาหนึ่ง รายได้ส่วนนี้จึงเรียกว่า เงินออม

ศตวรรษ ท่าช้าง (2554) กล่าวถึง การออมว่า การออมนั้นก็คือการออมทรัพย์ซึ่งการออมของครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่ไว้ใช้จ่ายใช้สอย เมื่อครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้ว และนำไปหักภาษีออก รายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปใช้จ่ายได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภค ส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บไว้เป็นเงินสะสม เรียกการออมส่วนที่เหลือว่า “การออมทรัพย์”

อุษณากร ทาวะธรมย์ (2558) กล่าวว่า การออมมีหลากหลายรูปแบบ โดยหลัก ๆ คือ การออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร (Real Asset) และการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Asset) การออมในรูปแบบสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคารและสิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัย ทรัพย์สินประเภทที่ใช้ทุนในการผลิต การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ และการซื้อโลหะและอัญมณี เป็นต้น การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน เช่น เงินสด เงินฝากสถาบันการเงิน การให้กู้ยืม ประกันชีวิต กองทุนต่าง ๆ และรูปแบบการออมในรูปแบบสินทรัพย์ทางการเงินนอกระบบ เป็นต้น

พรทิพย์ วรพาสน์พฤติ และคณะ (2553) กล่าวว่า การออมสามารถแยกย่อยออก ตามลักษณะของความเสี่ยงได้แก่ การออมในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากมีการรับประกันเงินฝากจากรัฐบาลหรือองค์กรที่รับฝากเงิน และการออมในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากมีความเสี่ยงของผลตอบแทนที่ไม่แน่นอน ความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร และความเสี่ยงของการรับประกันเงินต้น

ฉันทยวงค์ กิรติวานิชย์ (2550) ได้อธิบายทางเลือกในการออมเงินของบุคคลไว้ว่า มีหลายวิธีที่บุคคลจะเลือกออมเงินให้เหมาะสมกับรายได้และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล โดยสามารถเลือกวิธีการออมเงินได้ ดังนี้

1. การเก็บเงินสดไว้กับตัว โดยเก็บไว้ในตู้รับรษณีย์ที่บ้าน ซึ่งมีความสะดวกต่อความต้องการใช้เงินในยามฉุกเฉิน ในขณะที่เดียวกันทำให้เกิดการนำเงินไปใช้จ่ายได้ง่ายขึ้น เงินสดที่เก็บไว้เฉยๆ ไม่ได้นำไปลงทุนใดๆ ก็จะไม่ได้รับผลตอบแทนและมูลค่าเงินก็จะลดลงจากอัตราเงินเฟ้อ และเพื่อป้องกันการสูญหายหรือการโจรกรรม คนส่วนใหญ่จึงเลือกฝากเงินกับสถาบันการเงิน ที่มีอยู่มากมายซึ่งมีความมั่นคงปลอดภัยและได้รับดอกเบี้ย เป็นผลตอบแทน

2. การทำประกันชีวิต เป็นการออมเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองจากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ ที่ทำให้ทุพพลภาพหรือเสียชีวิต โดยที่ผู้ทำประกันไม่ต้องจ่ายเงินเอง บริษัทประกันจะเป็นผู้รับภาระ ค่าใช้จ่ายแทนผู้ทำประกัน การประกันเป็นไปโดยสมัครใจของผู้ทำประกัน มีการกำหนดระยะเวลาในการรับผลประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนโดยต้องเบี้ยประกันเป็นรายเดือนหรือรายปี เพื่อให้ได้รับความคุ้มครอง

3. กองทุนประกันสังคมเป็นกองทุนที่รัฐบาลจัดตั้งเพื่อสร้างสวัสดิการและความมั่นคงให้แก่แรงงานภาคเอกชนในระบบ โดยลูกจ้างและนายจ้างจะนำส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมฝ่ายละเท่าๆ กัน และรัฐบาลสมทบให้อีกส่วนหนึ่ง ผู้ประกันตนจะได้รับความคุ้มครองในกรณีเจ็บป่วย กรณีประสบอันตราย กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีว่างงาน กรณีทุพพลภาพหรือเสียชีวิตและกรณีเกษียณอายุ

4. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นการออมเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายเมื่อยามเกษียณอายุแล้ว กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างภาคเอกชน ส่วนกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการสำหรับข้าราชการ ลูกจ้าง หรือข้าราชการจะนำส่งเงินสะสมเองและนายจ้างสมทบให้อีกส่วนหนึ่ง ผู้ออมจะได้รับผลตอบแทนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่นำส่ง

5. การลงทุนในหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์รูปแบบต่างๆ คือการนำเงินออมไปลงทุนในรูปแบบของกองทุนรวม หุ้น พันธบัตร ที่ให้ผลตอบแทนที่ดี ผลตอบแทนจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงในการลงทุน หากการลงทุนมีความเสี่ยงมากผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนจะได้รับก็มากตามไปด้วย ผู้ลงทุนต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ดีก่อนตัดสินใจลงทุน หรือจะเลือกออมเงินโดยซื้อเป็นสินทรัพย์คงทน เช่น ทองคำ เพชร ที่ดิน บ้านก็ได้เช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต

รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) คือ โครงสร้างโดยรวมของการใช้ชีวิต การใช้เวลาและการใช้จ่ายเงินของบุคคล รูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นตัวสะท้อนกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interest) และ ความคิดเห็น (Opinions) ของบุคคลได้เป็นอย่างดี และยังสามารถสะท้อนค่านิยมของบุคคลผ่านมาจากกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวบุคคล นอกจากนี้รูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วตามสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตจึงควรที่จะคอยติดตามความเคลื่อนไหว และสถานการณ์ในปัจจุบันอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะสามารถเข้าใจและรู้เท่าทันรูปแบบการดำเนินชีวิตที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2550) ได้กล่าวถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตไว้ว่า “การดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละยุคมิได้เป็นอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ มนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีกฎหรือเกณฑ์ที่ทุกคนในกลุ่มพึงถือปฏิบัติพฤติกรรมของแต่ละคนในกลุ่มจึงเป็นไปในทำนองเดียวกัน เมื่อวัฒนธรรมของกลุ่มขึ้นทางสังคมพัฒนาแบบ แผนการดำรงชีพหรือใช้ชีวิต ตลอดจนจนถึงแบบแผนของการบริโภคขึ้นมาใช้ในสังคมแบบหรือแบบแผนดังกล่าว เราเรียกว่า “แบบของการใช้ชีวิต”

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2552) ได้ให้ความหมาย รูปแบบการดำเนินชีวิต (Life Styles) หมายถึง รูปแบบการดำรงชีวิตในโลกมนุษย์ โดยแสดงออกในรูปของกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) ความคิดเห็น (Opinions)

Solomon (1996) ได้อธิบายรูปแบบการดำเนินชีวิต ในเชิงผู้บริโภคว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) สามารถอธิบายให้เห็นถึงค่านิยมหรือรสนิยมในการดำเนินชีวิตผ่านรูปแบบของการบริโภคสินค้าต่าง ๆ ซึ่ง บุคคลมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มโดยมีสิ่งที่ชอบเหมือนกัน ใช้เวลาทำกิจกรรมที่คล้ายกัน และซื้อของที่คล้ายกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุน

การลงทุน เป็นการนำทรัพย์สินที่มีอยู่ โดยทั่วไปจะหมายถึงเงินสด ไปดำเนินการหรือกระทำในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากลับคืนมาในอนาคต เราเชื่อว่าเงินสดหรือผลตอบแทนส่วนเพิ่มที่จะได้รับกลับคืนมานั้น จะสามารถชดเชยระยะเวลา อัตราเงินเฟ้อ และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการลงทุนได้อย่างคุ้มค่า การตัดสินใจลงทุน เราจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวังไว้ และเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการลงทุน ดังคำกล่าวที่ได้ยินบ่อย ๆ ว่า การลงทุนมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลก่อนการตัดสินใจลงทุน

จิริตัน สังข์แก้ว (2544) ได้ให้ความหมายการลงทุนว่า การลงทุนเป็นการออมเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น ซึ่งเราจะต้องยอมรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน การตัดสินใจนำเงินออมมาลงทุน เราจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้รับผลตอบแทน โดยการลงทุนแบ่งเป็นประเภทใหญ่ได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. การลงทุนเพื่อการบริโภค (Consumer Investment) คือการลงทุนเพื่อขายสินทรัพย์ถาวร เช่น รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ โทรศัพท์ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น การลงทุนประเภทนี้เป็นการลงทุนที่ไม่หวังผลกำไร แต่ต้องการความพอใจเท่านั้น

2. การลงทุนในธุรกิจ (Business or Economic Investment) เป็นการซื้อสินทรัพย์เพื่อประกอบธุรกิจน้อยที่สุด เป้าหมายในการลงทุนของธุรกิจคือกำไร และกำไรจะเป็นตัวดึงดูดทำให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนมากขึ้น

3. การลงทุนในหลักทรัพย์ (Financial or Securities Investment) การลงทุนในหลักทรัพย์คือการซื้อสินทรัพย์ (Asset) ในรูปของหลักทรัพย์ (Securities) เช่น การลงทุนพันธบัตร หุ้นกู้ การลงทุนแบบนี้เป็นการลงทุนทางอ้อม ต่างจากการลงทุนในธุรกิจ เพราะผู้ลงทุนไม่ต้องประกอบธุรกิจเอง เป็นการลงทุนที่ผู้ลงทุนจะนำเงินที่ออมได้ไปซื้อหลักทรัพย์ที่จะลงทุน ผลตอบแทนที่ได้จะเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลตามประเภทของหลักทรัพย์ที่จะลงทุน

เพชร ชุมทรัพย์ (2544) กล่าวว่า นักลงทุนมีจุดมุ่งหมายในการลงทุนแตกต่างกันออกไป นักลงทุนบางรายลงทุนเพื่อหวังรายได้จากดอกเบี้ยเงินปันผล บางรายคาดหวังกำไรจากการขายหลักทรัพย์ ทั้งนี้ นักลงทุนจะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้ความพอใจแก่นักลงทุนมากที่สุด ณ ระดับความเสี่ยงนั้น ๆ

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากบุคลากร ซึ่งทำงานในหน่วยงานส่วนกลาง กรมศุลกากร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ และหลักเกณฑ์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และถูกต้องตามประสงค์ของผู้วิจัย พร้อมแจกแบบสอบถามผ่าน Google form

3. นำแบบสอบถามที่เก็บตัวอย่างมาเรียบร้อยแล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล
งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทางสถิติ 2 ประเภท ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent - sample T-test, One way anova และ Correlation

- สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Independent - sample T-test และ One way anova

- สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Correlation

- สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Correlation

7. ผลการวิจัย

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.2 และเพศชายร้อยละ 44.8 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ	Mean	SD	แปลผล
การออมและการลงทุน	3.76	0.74	มาก
การบริหารความเสี่ยงและการประกันชีวิต	3.58	0.80	มาก

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจด้านการออมและการลงทุนโดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนด้านการบริหารความเสี่ยงและการประกันชีวิตโดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนิน

ชีวิตในด้านต่าง ๆ

ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต	Mean	SD	แปลผล
ทัศนคติต่อการวางแผนการเงิน	4.21	0.85	มาก
พฤติกรรมการออม	3.49	0.80	ปานกลาง
การใช้จ่ายประจำวัน	3.89	0.71	มาก

ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านทัศนคติต่อการวางแผนการเงินโดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ด้านพฤติกรรมการออมโดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 และด้านการใช้จ่ายประจำวันโดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร

1. เพศส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

- เพศที่ต่างกันมีวัตถุประสงค์การออมและการลงทุนไม่แตกต่างกัน
- เพศมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนการออมและลงทุนต่อเดือน
- เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการออม
- เพศที่ต่างกันมีรูปแบบการออมไม่แตกต่างกัน

2. อายุส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

- อายุที่ต่างกันมีวัตถุประสงค์ของการออมและการลงทุนไม่แตกต่างกัน
- อายุมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนการออมและลงทุนต่อเดือน
- อายุมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการออมและลงทุน
- อายุที่ต่างกันมีรูปแบบการออมไม่แตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

- การศึกษาที่ต่างกันมีวัตถุประสงค์ของการออมและลงทุนแตกต่างกัน
- การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนการออมและลงทุน
- การศึกษามีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการออมและลงทุน
- การศึกษาที่ต่างกัน มีรูปแบบการออมไม่แตกต่างกัน

4. ประสบการณ์การทำงานส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

- ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีผลต่อวัตถุประสงค์การออมและการลงทุนแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม และสัดส่วนการออมและการลงทุนต่อเดือนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.121 ไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์ต่ำ

3. ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากรด้านระยะเวลาในการออมและการลงทุน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม และระยะเวลาในการออมและการลงทุนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.06 ไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์ต่ำ

4. ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากรด้านรูปแบบการออม

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม และรูปแบบการออมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.221 ไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

8. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

จากการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนางสาวธิดารัตน์ อติชาตนันท์และนางสาวแพรวพรรณ มังคลา (2554) ที่ทำการศึกษารื่อง การวางแผนการเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้มีทั้งเพศหญิงและชาย และเป็นพนักงานทั่วไป

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร โดยปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการออมและการลงทุน สัดส่วนการออมและการลงทุน ระยะเวลาในการออม และรูปแบบการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิจติพร สิทธิพันธุ์ (2552) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และการยอมรับความเสี่ยงส่งผลต่อรูปแบบการออม

ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร โดยปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการออมและการลงทุน สัดส่วนการออมและการลงทุน ระยะเวลาในการออม และรูปแบบการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณภา วิไลศรีอัมพร (2552) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สังกัดศูนย์บริการลูกค้า ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติการออมมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออม

9. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการออมได้เพื่อประยุกต์ให้เหมาะสมกับวิธีการออมของตนเอง

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ทั้งในด้านการออมและการลงทุน และการบริหารความเสี่ยงและการประกันชีวิต ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุอย่างถูกต้อง เพื่อที่จะให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจทำให้การวางแผนทางการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ ทั้งในด้านทัศนคติต่อการวางแผนการเงิน พฤติกรรมการออม และการใช้จ่ายประจำวัน ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนควรมีการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลที่จะส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณอายุ เพื่อการเกษียณอายุที่มั่นคงและปลอดภัย

10. ข้อจำกัดในงานวิจัยและงานวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากรเท่านั้น จึงควรศึกษากลุ่มตัวอย่างกรมศุลกากรตามภูมิภาคด้วย เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณอายุของกลุ่มอื่น ๆ

2. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานเอกชนเพื่อเปรียบเทียบกับบุคลากรในหน่วยงานราชการว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. ควรศึกษาเรื่องการออมและการลงทุนในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) เพื่อการวิจัยที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น

11. เอกสารอ้างอิง

กิจดิพร สิทธิพันธุ์. (2552). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร”

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

จิณรัตน์วรา บุญนาคภิรมย์. (2558). “การเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงาน บริษัท ยู เซ็น โกลิสติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และแพรวพรรณ มังคลา. (2554). “การวางแผนการเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ธีรพัฒน์ มีอำพล. (2557). “ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุ กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร” หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทยณัฐ ขวนไชยสิทธิ์. (2555). “รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดนนทบุรี” สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เนษพร นาคสีเหลือง. (2557). “ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่” หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- พิจิตรา ก้องกิตติงาม. (2558). “การวางแผนทางการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยของบัณฑิตจบใหม่จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วันชัย แก้วสุมาลี. (2552). “ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรมเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของบุคคลทำงานวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศรุตติ กิตติมหาชัย. (2560). “การศึกษาการวางแผนการใช้ชีวิต การวางแผนเรื่องการเงิน และการพัฒนาการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ศิริมา วิทยา. (2558). “พฤติกรรมออมและรูปแบบการออมของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภอทุ่งหว้าจังหวัดสตูล” หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- อนงนาฏ สุภกิจวณิชกุล. (2558). “พฤติกรรมออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร